

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 39. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789741040/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

tænkte: Nu styrter han over dig og slår dig fordærvet. Blodet strømmede mig til hjertet, og rystende af skræk stod jeg der oprejst og stiv, medens al blodet strømmede til mit hjerte. Man siger, at en drukken kan pludselig blive ædru ved en stor skræk. Således har jeg forklaret mig, at han pludselig blev som ædru. Stod med ét stille foran mig, lige så bleg som jeg selv, og så på mig med et udtryk i øjet af smerte, som jeg aldrig kan glemme, satte sig stille hen i en krog af stuen og var tavs den øvrige del af aftenen. Denne scene har hele mit liv tyngt på min samvittighed, og dybt har jeg angret dette ukærlige udbrud og tit i mit stille sind bedt ham om forladelse derfor; til ham selv kunne jeg aldrig overvinde mig til at føre samtalen tilbage herpå, men ofte har jeg i stilhed forundret mig over mig selv hin aften og ikke kunnet begribe, hvorfra jeg hentede ord som dem jeg i min heftighed udtalte mod ham. Jeg tror vist, at jeg selv må have haft feber af dagens lidelser; thi ikke alene min faders tilstand havde jeg at kæmpe med, men hans uret imod min moder fremkaldte hos hende en heftighed, der ofte var lige så frygtelig, som hans rus.

[Dette var mit hjem.]

»Dog, fra den ringeste vrå kan man hæve sig til himlen.« Og jeg hævede mig ofte til himlen fra min ringe vrå, ikke alene i bønner, men gennem min fantasi befolkede jeg en verden om mig af dejlige skikkelser, af skønne boliger og haver, hvorfra englenes små, søde ansigter tittede ud til mig mellem grenene, og hvor blomsternes farvepragt frydede mit øje. Ofte var jeg lykkelig i dette sværmeri, så lykkelig, at de mørke skygger i mit hjem forsvandt for den verden, jeg i mine drømme levede i.

Jeg var ved denne tid omtrent 12 år. Herman kom som sædvanligt og læste og skrev med min søster og mig, og i disse timer var der stilhed i huset, da begge mine forældre ønskede at stå i et godt lys for ham, hvis godhed mod deres børn de vel følte vigtigheden af.

[Imellem vort værelse og gæstestuen var væggen så tynd, at vi kunne høre alt, hvad de højrøstede gæster passerede om med vor fader. Ofte hørte jeg til min sorg, at vi var genstanden for samtalen. Han fortalte dem om vor ansættelse ved teatret, hvor rart vi kunne danse, synge, deklamere etc. »Lad dem komme herind!«

lød det da ofte, »lad os se dem!« Min fader kom da ind til os, og med en bedende mine henvendte han sig altid til mig og sagde: »Gør mig den tjeneste, min pige, at komme ind; det er sådanne pæne mænd, og de ønsker så meget at se eder.« Alt biddet steg mig til hovedet ved slige anmodninger, bønligt bad jeg om at måtte være fri; men når intet hjælp, sagde jeg: »Hvad vil Herman sige, hvis han får det at vide? Du ved jo, han vil på ingen måde have, at vi viser os for gæsterne.« Dette hjælp; vredt vendte han os ryggen, gik ind igen, og vi hørte nu, hvorledes han hittede på forskellige udflugter til grund for vor udebliven, og gæsternes uforskammede bemærkninger over vor tilbageholdenhed.]

En dag, da min søster og jeg sad i vort lille hul, hørte jeg en samtale i gæstestuen med min fader om mig. En af gæsterne sagde, at han havde set mig danse på teatret; »men er det sandt,« vedblev han, »at det barn alt er forlovet med en gammel mand, som skal komme så meget her hos Dem?« – »Ja,« svarede min fader, »vi ved jo ikke så rigtig, hvad hans hensigt er; hun er jo endnu kun et barn, men det bliver vel sagtens dertil engang.« Jeg kan aldrig glemme dette øjeblik. Som om en slange havde bidt mig, for jeg op, greb min søster om armen og udbød: »Hørte du, hvad de sagde derinde?« – »Ja, vist hørte jeg det,« svarede hun og skoggerlo. Jeg kastede mig ned på gulvet og brast i den heftigste gråd. »Men Hanne dog!« råbte hun. »Er du gal? Hvad vil du bryde dig om det vrøvl!« Jeg blev liggende uden at svare. Hun var et øjeblik efter midt i sin leg med sine mange dukker, overladende mig til min smerte – en smerte, jeg ikke selv ret kunne forklare mig. Men uden at kunne gøre mig klart rede for det, havde dette forhold ofte forekommet mig unaturligt. Herman gjorde en hemmelighed af sit bekendtskab til os, det var tydeligt, og mangt er uforstået ord af fremmede havde ladet mig ane, at der i dette forhold var noget, de misbilligede, noget der ikke var, som det skulle være. En følelse af dyb skam overvældede mig derfor ved denne tale i gæstestuen, jeg syntes, at fra dette øjeblik måtte alle pege fingre ad mig. Jeg troede nu at have fundet nøglen til den ringeagt, som det forekom mig, alle viste mig. Jeg grublede og grublede, om dette virkelig skulle være Hermans og mine forældres mening med mig. »Derfor kommer han altså her! Derfor er han så god! Derfor -- derfor --,« og denne grublen gik i det